

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEL

číslo 31

VÝROČNÍ SETKÁNÍ

Příjemné popovídání v knihovně

Tradiční setkání členů Klubu čtenářů Bohumila Hrabala pro rok 2007 se odehrálo v sobotu 24. listopadu, jak jinak - v pohostinném prostředí městské knihovny v Nymburce. Děvčata z knihovny a také dobrá duše paní Cimrová připravily skvělé pohoštění, vyzdobily stoly, zkrátka byly to trochu předčasné Vánoce jako vyšitě.

Stejně bohatý a výživný jako prostřené stoly byl i program. Herec Jiří Brož vystoupil s pěkným literárním medailonkem Pocta Bohumilu Hrabalovi.

Hudební skladatel, profesor Jaroslav Smolka pohovořil o inspiračních pramenech z Hrabalova díla ve vážné hudbě a přebral i ukázky ze skladeb svých a z tvorby Jaromíra Podešvy (psali jsme o nich v minulém Nymburském pábiteli).

Ryszard Dykcik přivezl z Polska pro Klub čtenářů Bohumila Hrabala dar. „Hráli jsme divadelní představení Taneční hodiny v ústavu sociální péče (Warsztaty terapii zajsciowej) v Mokreszówce. A jeden klient - H. Misiwicz - namaloval obraz: Bohumila Hrabala s kočkou na klíně. A ten jsem pro klub přivezl,“ vysvětlil. Obrazu bude vyčleněno čestné místo v knihovně a do Mokreszówky vzkazujeme vřelě díky!

A pak už se až do samého večera diskutovalo a klábosilo o všem možném, dokonce zbyla i chvilka na zamyšlení, co připravit do programu pro desáté Hrabalovo Kersko, které se bude konat v sobotu 24. května 2008 (pokud kohokoliv něco napadne, ať se ozve!).

Prof. Jaroslav Smolka s manželkou

Ryszard Dykcik předává obraz Heleně Liptákové a Jiřímu Černému

Jiří Brož vzpomínal na setkání s Bohumilem Hrabalem

Byl jsem v angažmá v divadle v Kolíně a jednoho podzimního dne mi řekl pan režisér Škobis, abych s ním šel na nějakou schůzku. Jaké bylo moje překvapení, když se objevil Bohumil Hrabal. On byl se

Škobisem spolužák z gymnázia. Povíдали si, vzpomínali, a já tam seděl jako oukropeček - viděl jsem legendu, skvělého spisovatele, který byl v klatbě. Mezi řečí Hrabal utrousil: „Oni ti to stejně nepovolí.“ A Škobis na to: „Podívej, já jsem jim vzal ředitelovány, tak mi zase oni musí vyjít vstříc. Já už to mám zajištěný.“ Když už jsme se téměř loučili, tak

Škobis povídá Hrabalovi: „Co si o něm myslíš?“ A on na to: „Já myslím, že by to šlo, vypadá dost vyjeveně.“

Teprve cestou zpátky mi pan ředitel vysvětlil smysl oné schůzky. On chtěl na jaře

uvést k výročí osvobození Ostře sledované vlaky, v úpravě co dělal Saša Lichý v Ostravě. A mě si vybral pro roli Miloše Hrmý a chtěl od Hrabala tuto volbu posvětit.

Sice jsem trochu pochyboval, říkal jsem, že mu politické orgány Hrabala nepovolí, na druhou stranu jsem ale věděl, že má docela dobrou pozici, byl nositelem vyznamenání Za vynikající práci.

Jenže, bohužel, k realizaci inscenace už nedošlo. Jiří Škobis, nymburský rodák, který s divadlem začínal na nymburském jevišti, slíbil tamnímu divadelnímu spolku Hálek pohostinskou režii Našich furiantů ke 110. výročí založení spolku. Dokonce mě den před generálkou pozval, abych jel s ním, ale já jsem hrál, tak jsem nemohl. Dvacátého listopadu 1970 se generálka uskutečnila. Po ní se chvíli sedělo - režisér uděloval poslední pokyny před ztížejší premiérou. Pak odešel a v noci zemřel. Já přišel druhý den do divadla a na něm visel černý prapor.

Stanice pana přednosty Němečka byla opravena

Když se v roce 2004 z iniciativy dobrovolnického výpravčího Vaška Pokorného odhalovala v čekárně železniční stanice Dobruška pamětní deska, na níž stojí, že právě tady v roce 1944 absolvoval zácvik na výpravčího velký český spisovatel Bohumil Hrabal, dostala se „nějakým nedopatřením“ do tisku informace o katastrofálním technickém stavu zdejšího nádražíčka. A jestliže to do té doby nešlo, najednou se ledy pohnuly. Dobrušská radnice nabídla Českým drahám, že na opravu budovy přispěje. „Za to, v jakém je stavu, jsme se styděli, proto jsme vyzvali České dráhy, aby nádraží opravily,“ řekl starosta Dobrušky Josef Hrobník. Na dráze se k problému postavili rovněž vstřícně, a tak, i když to určitě nebylo bezbolestné, došlo k rekonstrukci.

Dnes už je stanice jako ze škatulky. I když letitý problém s pronikáním spodní vody do sklepa budovy nebyl vyřešen. Takže doufejme, že to nějakou dobu vydrží a cestující ve vlacích od Mladé Boleslavi k Nymburku, nebo naopak, či ti, kteří tady z některého z jednadvaceti zde zastavujících vlaků vystoupí, případně do nich nastoupí, si při pohledu na žlutě zářící fasádu vzpomenou, že tady se vlastně zrodily příběhy Ostře sledovaných vlaků, že tady choval pan přednosta Němeček své holuby a výpravčí Hubička přetrhl přednostenská kanape.

Bohumil Hrabal na turistické známce

V Evropě získávají stále větší oblibu turistické známky - malá dřevěná kolečka s vypalovanou kresbou nějaké pamětihodnosti, znaku nebo podoby známé osobnosti z určitého známkového místa. Známky jsou drobným suvenýrem, ale zároveň i důkazem o návštěvě turisticky zajímavého místa nebo objektu. Jinde se totiž nedají získat.

Už před časem byla ve skupině historických pivovarů vydána také známka Postřížinského pivovaru Nymburk, na níž je právě jako hlavní motiv vykreslena tvář Bohumila Hrabala. Znamku lze běžně zakoupit v pivovaru, případně v turistickém informačním centru v historické budově nymburské radnice.

- ký -

Kde se co šustlo

Podle informací několika knihoven (zdroj: Grand Biblio), patřila v týdnech, kdy byl nasazen do kin film, kniha Bohumila Hrabala Obsluhoval jsem anglického krále mezi deset nejpůjčovanějších knih.

Městská knihovna v Praze ji řadila na 5. - 9. místo, Městská knihovna v Táboře na 1. - 2. místo, Knihovna Jana Drdy v Příbrami na 5. - 11. místo.

***

O speciální druh piva syceného rajským plynem z nymburského Postřížinského pivovaru projevil zájem izraelský zákazník. Aby ovšem mohlo být pivo dodáváno do židovského státu, musel pivovar prokázat, že je jeho pivo tzv. košer. Z Izraele přijel rabbi Kalcheim, který v pivovaru provedl přísný audit.

A pivovar skutečně získal certifikát, podle něhož je nymburské pivo košer.

***

Režisér Jiří Menzel převzal ve čtvrtek 27. září 2007 ocenění za celoživotní dílo na mezinárodním filmovém festivalu v Haifě v Izraeli.

Na festivalu bylo promítáno několik Menzelových filmů, m. j. Ostře sledované vlaky a Obsluhoval jsem anglického krále.

OCENĚNÍ ROZHLASOVÉHO POŘADU

Na mezinárodním festivalu rozhlasové tvorby Prix Bohemia Radio 2007 v Poděbradech soutěžil v kategorii „Literatura v proměnách rozhlasových žánrů“ pořad „Ajznbónský Pánbů a oltář lásky aneb Hledání natrhnutého kanape“. Tento program připravil pro vysílání Českého rozhlasu 3 - Vltava redaktor Miloš Doležal a zvukový mistr Miloš Latislav.

Pátrání po válečných stopách a inspiračních příbězích spisovatele Bohumila Hrabala získalo na přehlídce Zvláštní uznání Prix Bohemia Radio 2007 zejména za tvůrčí výkon zvukového mistra. Tento program vysílal Český rozhlas na Silvestra 2006.

- čej -

Spolek českých bibliofilů a Bohumil Hrabal

Spolek českých bibliofilů uspořádal 12. května 1989 setkání s Bohumilem Hrabalem u příležitosti jeho sedmdesátých pátých narozenin. „Jako členovi spolku se mi laskavostí paní Jedličkové dostala do ruky nahrávka z tohoto setkání (i když je technicky nedokonalá a místy špatně srozumitelná), kterou jsem přepsal a předkládám široké hrabalofilské veřejnosti,“ říká Honza Řehounek. Fotografie laskavě zapůjčilo Muzeum B. Hrabala v Nymburce.

Vlastimil Fišar:

Vážený pane Hrabale, vážení členové Spolku českých bibliofilů, vážení přítomní a hosté, dovolte mi, prosím, abych vás jménem výboru Spolku českých bibliofilů co nejsrději přivítal na dnešním našem slavnostním setkání, které pořádáme na počest sedmdesátých pátých narozenin vzácného člověka a spisovatele, zasloužilého umělce Bohumila Hrabala. Ptáte se, proč právě Spolek českých bibliofilů pořádá slavnostní večer Bohumilu Hrabalovi, co má Bohumil Hrabal společného s bibliofilii? Znáte-li dobře bibliografii díla našeho jubilanta, pak víte, že jeho Perlička na dně vyšla v roce 1963, Pábitel v roce 1964, Taneční hodiny pro pokročilé rovněž v tomto roce a Ostre sledované vlaky v roce 1965. A tak dále. Spolek českých bibliofilů však už v roce 1956 vydává dvě povídky Bohumila Hrabala pod názvem Hovory lidí. Tehdy spolek otevíral dveře originální tvůrčí individualitě pracující ve Sběrných surovinách, dnes tento světoznámý autor proslavuje Spolek českých bibliofilů, neboť v bibliografii jeho díla Spolek českých bibliofilů figuruje výrazně na prvním místě, sedm let před prvním velkým nakladatelstvím. A potom nechci zapomenout na to, že právě v tomto měsíci, minulý rok, bylo velmi správně valnou hromadou Bohumilu Hrabalovi uděleno čestné členství Spolku českých bibliofilů, protože tak jak členstvo Spolku českých bibliofilů miluje svého spisovatele, tak Bohumil Hrabal miluje knihy, dovede o nich znovu a znovu vyprávět jako pravý labužnický knihomil.

Mimochoodem na tu loňskou slavnost stále nemohu zapomenout. Pan Hrabal donekonečna před ní podepisoval knihy a stále se mi zdál jako na odchodu. Pak se to všechno vysvětlilo. Po svém přednesu a poté, co si s diplomem čestného členství odnášel s pamětní medailí i poslední tisky Spolku, a to Trakla a Váchalovu Šumavu, omlouval se, že se nemůže zdržet, že přijel z Kerska a zase pospíchá zpátky, protože v Hradištku mají slavnost 800. let trvání obce. A tak tam musí být - budou průvody, majáles, a on, jako čestný občan tam nemůže chybět.

Ale u přednesu Bohumila Hrabala bych se chtěl ještě zastavit. Přednášel text Krásné Poldi, a celou tu dobu lituji, že se předsedovi Spolku panu docentu Dvořákovi nepodařilo autora uprosit, aby tu náheru nedával jen do Technického magazínu, ale i nám, pro tisk, do Spolku českých bibliofilů. Technický magazín jsem samozřejmě nesehnal. A tu jen vzpomínám na absolutně soustředěné sdělení autora, které v Síni S. K. Neu-

mana v Památníku národního písemnictví znělo jako magická zpověď, jako nábožné slovo plné extatického rituálu, ale i absolutní čistoty a myšlenkové bohatosti. Stále tu slyším, jak pan Hrabal odděloval slovo od slova, vzpomínal na městečko u vody, na pivovar, na dům U Zvonu s rakvemi a uhlím, na Jáchymovu ulici s podnájmem v prvním patře nad průjezdem, vzpomínal, jak šel na brigádu do Spojených oceláren na Kladně, aby tu prožil, jak řekl, svůj zlatý věk. Mluvil o krásné Poldi tak krásně, že to stále slyším i když bohužel nemám text, ale tak krásně jsem o těžké práci snad ještě nikdy neslyšel vyprávět. To však nebylo jenom vyprávění, to bylo přímo kázání, byla to živá slova, škoda, že je rozhlas z Památníku národního písemnictví nepřenášel. Ale tohle nebyla objednaná nedělní Živá slova, to byla moudrost života, dar pro každého, kdo měl otevřené srdce a vnímal každé hutné slovo. Pan Hrabal řekl, že sice vystudoval Karlovu univerzitu, ale teprve tady, na krásné Poldi studoval estetiku lidské práce. Tady nahlédl do pracujícího člověka a člověka vůbec. A taky se zmínil o Vladimíru Boudníkovi, jak Vladimír byl pyšný, že je vyučený soustružník, a jak mluvil s hutníky, tak jako by byla Poldovka umělecko - průmyslovou školou, a hutníci považovali Vladimíra za skutečného umělce, který jim o jejich práci umí povědět to, čeho si sami předtím nevšimli, že totiž každá práce je krásná. Jen je třeba si uvědomit její smysl. Pak ještě pan Hrabal vyprávěl o malíři Součkově, který tam natíral konstrukce, protože si ještě neuměl vy-

dělávat obrazy, pamatuji si, že kolem malíře létali holubi - tak to vyprávěl - alespoň pan Hrabal je viděl, a holubi se ukláněli jeden druhému a Karel Souček to pak namaloval a ukazoval panu Hrabalovi. Ještě si pamatuji, že malíř namaloval válečné šrotiště, na kterém Bohumil Hrabal pracoval, a uprostřed do obrazu malíř vetkl kvetoucí keř a pod ním, nebo v něm, se milovali milenci. Ukazoval to panu Hrabalovi, ale ten neřekl na to nic, mlčel, jen si myslel, že tenhle kladenský kumštýř dovede svým štětcem bojovat za mír líp než celé OSN. Svou vzpomínkovou črtu potom pan Hrabal zakončil nádherným i když velice prostým konstatacím, že na Poldovce neprožil čtyři roky, ale osm semestrů. Ty pro něho znamenaly nejen zlom v životě, ale v celé jeho tvorbě, v celé poetice jeho díla.

Nevím, kdo všechno z vás byl minulého roku přítomen tomuto tak krásnému autor-skému čtení, věřte mi však, že to byla jedna z nezapomenutelných vzpomínek, nejméně zdaleka účastníkem všech valných hromad, ale tahle byla pro členstvo spolku opravdovou slavností.

Není proto divu, vážený pane Hrabale, že jsme toužili po další schůzce, po další slavnosti, a tuto možnost nám poskytly vaše vzácné narozeniny, ke kterým vám co nejsrději blahopřejeme, tak jako k pozdnímu udělení přechodného titulu Zasloužilý umělec. Ale čtenáři i lid pospolité udělují už léta vlastní tituly a řády a dobře vědí, koho si vážít a koho si z umělců považovat. Vědí, co číst, na co stát fronty a co shánět,

Jiří Anderle, Vlastimil Fišar, Bohumil Hrabal, František Dvořák, Milan Albich

i když to zatím nebylo oficiálně vydáno. Tahle řízení a tenhle hlad jsou dávno ospravedlněny vyšším mravním principem, jako je vždy ospravedlněna láska, pro kterou její zajatec je schopen vykopat i hlubokou studnu v tvrdé skále hradu Matúše Čáka Trenčianského.

A teď mi, prosím, dovolte, abych po panu Hrabalovi přivítal a pozdravil i další osobnosti našeho kulturního světa, které sedí kolem mne, pana Milana Albicha, Jiřího Aderleho, Karla Chabu, Františka Ronovského, dále pak doktora Václava Kadlece, předsedu přípravného výboru Společnosti Bohumila Hrabala, a na závěr to nejlepší - předsedu Spolku českých bibliofilů docenta Františka Dvořáka. Na toto setkání se ještě omluvili krásnými dopisy pan profesor Jan Smetana a zasloužilý umělec Vilém Plocek, který mě i jistě vás všechny překvapuje tím, že je ale tady přítomen, je mezi námi přítomen i se svou paní Pavlou. Dalším významným přítomným i nepřítomným hostem tohoto podvečera je vynikající grafik a malíř Josef Jíra, jehož grafický dar budeme opatřovat jako trvalou vzpomínku na toto setkání. Samozřejmě, omlouvám se, asi jenom ti, kteří se vůbec k tomuto daru dostali. Ptáte se čemu vděčíme za to, že nás poctilo návštěvou tolik osobností výtvarného umění. Vděčíme vlastně za to jubilantovi a knížce našeho oslavence, která se jmenuje Domácí úkoly z pilnosti. Mockerát jsem si ji pročítal. Navíc je mi milá i tím, že obsahuje úvahy či projevy nad dílem některých našich dominantních malířů a grafiků, a tak jsem si myslel, že by panu Hrabalovi i nám všem udělalo velkou radost, kdyby ti, o kterých se v této knížce píše, kterým pan Hrabal hovořil na vernisážích, přišli na tuto hrabalovskou vernisáž říci pár slov panu Hrabalovi. Všichni to přijali s porozuměním, jen pana Hrabala jsme se nemohli zeptat na souhlas, vždyť byl na druhém konci světa, ve Spojených státech amerických, či jak říká jeho americká bohemistická víla Dubenka svou neumělou češtinou, byl ve Spokojených státech amerických.

Přátelé kolem mě, neznám vaše hrabalovské priority přátelství podle let, ale podle abecedy má přednost akademický malíř, kreslíř a grafik Milan Albich. Bohumil Hrabal viděl jeho první olej před více než čtvrt stoletím a napsal o tom několik zamyšlení. Vypsál jsem si z nich několik poznámek.

„Člověk je tou měrou dokonalý, jak se dovede vrátit k přírodě. Milan Albich, který v mládí překonal těžkou nemoc, se vrací k elementům přírody a malířství sám sebe léčí. Proto lze o Milanových obrazech hovořit jako o obrazech hojivých, jaderných, které vyplynuly z lidské potřeby uzdravit se a být zdravý na útraty dravých barev a syrových čar a úderných tvarů...“ a o kousek dál: „A tak Milan Albich, který se narodil v zemi modranských džbánek i divčích slovenských copánků, upletl svým dílem cop z cizích i domácích pramínků vlasů, aby nakonec propletl jeden copánek s druhým natolik, že propojil a okysličil jednu krajinu druhou a spojitými nádobami svých obrazů polidštil zemi a mo-

ře směrem k vzájemnému porozumění. Proto obrazy Milana Albicha voní léčivou, zemitou člověčinou.“ A ze čtvrtého zamyšlení Bohumila Hrabala odcituji jeho celý závěr: „Když potkáte Milana Albicha na ulici, když jde do práce, nebo z ní se vrací domů, k rodině, je to docela nenápadný člověk. Jeden z těch ostatních, kteří nenosí ani džínový obleček, ani u krku na uzel uvázaný šáteček, ani nemá utrpením posunutá oko, ale nosí konfekční šaty a tašku s nákupem. Avšak jeho dovolená a každá sobota a neděle jsou pro něj darem z nebes. Albich je zaměstnán jako grafický úpravce knih, zná tedy střet i míru svých kreslířských a malířských možností. A proto mne tou svou radostí ze života a malířského umění vždycky dojímal a dojímal, proto jej mám rád.“

Jak prostě, obyčejně a krásně se vyznal ze svého vztahu k Milanu Albichovi Bohumil Hrabal. Jistě je tomu tak i naopak, že si i malíř na ten čas snad pamatuje, kdy před více než před čtvrt stoletím si prozaik a vypravěč Bohumil Hrabal prohlížel jeho první olej, Josefovskou krajinu cézánnovského ladění. Smím vás, pane Albichu, poprosit o první slovo?

Milan Albich:

Nejsem sice takový řečník, jako tady pan kolega, ale pokusím se přeci jen trochu vzpomínat. Začalo to v roce 1946, kdy se v Praze rozvíjel bouřlivý výtvarný život. Výstava střídala výstavu. Tady byli Američani, Angličani, francouzské gobelíny, francouzská socha, Sověti, v Umělecké besedě kresby Henry Moora, spousta našich domácích výstav. Tehdy patřil Umělecké besedě Žofín, tam co dneska jsou ty taneční sály, to byl tehdy obrovský výstavní sál, a tam jsem se tenkrát na jedné výstavě seznámil s cellistou orchestru Národního divadla a básníkem Karlem Maryskou. On mi dával lístky do divadla, na předpremiéry Národního divadla, na Pražské jaro, na balet... byl jsem mu za to strašně vděčný - k tomu jsem nikdy dřív přístup neměl. Jednou mi povídal: Já vás musím seznámit s mým kamarádem, který je z Nymburka a je vynikající znalec a milovník moderního umění. No a tak se stalo, že jsem poznal tady jeho přítele Bohumila. Tehdy jsem studoval výtvarnou výchovu na architektuře, potom to bylo převedeno na pedagogickou fakultu - za Zdeňka Nejedlého. Od Hrabala i Marysky jsem se dozvěděl hodně, co je moderní umění, hlavně surrealismus. Půjčovali mi oba dva knihy, nebo jsem šmejdil po antikvariátech, to se tenkrát dalo sehnat leccos, Céline jsem tehdy koupil - Cestu do hlubin noci, surrealisty, např. Bretona, a podobné věci. Já tehdy bydlel v koleji na Haštalském náměstí, Kozi pláček se tomu říkalo. A Bogan bydlel kousek vedle v Jáchymově ulici. A tam mne jednou zavedl, to byl takovej kutloch pro služku. A tam byl těsně vedle na druhé straně kuchyně dřez s vodou, a on říkal: Ježíšmarjá, já sotva usnu, on špatně usínal, tak nákej blbec přide, pustí vodu a já myslím, že mi to teče na hlavu. Potom mě vzal do druhého pokoje, on málokdo ví, že on vlastně bydlel u nějakého fízla, kterému

se říkalo mravnostní policie. Ten měl v pokoji obrovsky hodiny, který tikaly. A Hrabal z toho byl nervózní. Tak si připravil tkaňku a když byla půlnoc, tak se přiblížil, stoupl si na tu postel, aby se paní nevzbudila, natáh se a ty hodinový ručičky svázel. A v tom se za ním ozvalo: Už jsem si myslel, že mi lezete na starou. A pak si liboval: To jsem ale tajnej, že jste mě neviděl? Potom se Hrabal přestěhoval na Hráz věčnosti. Tam jsem za ním chodil dost často. Tam jsem také poznal Boudníka, ale, co je zajímavá věc, nikdy jsem tam nepotkal Egona Bondyho. Když jsem se v jednapadesátém roce oženil, tak k nám do koleje přivedl Bogan svého strýčka Pepina, který mi říkal „pane profesore“ a manželce říkal „milostivá“ a líbal jí ruce. A pak začal zpívat Ó vy lípy, ale takovým strašným způsobem, že jsme zavírali okna. Pak jsem měl to štěstí, že mne Bogan s Karlem Maryskou dostali jako externího grafika do družstva Dílo. Dělal jsem výkladní skříně, tam jsem dokonce tehdy vyhrál soutěž na začátek pětiletky v oboru Kniha. Tenkrát jsem jel někam něco dělat, a tak jsem se zastavil v Nymburce a poznal jsem celou Boganovu rodinu a taky jsem byl zaveden do jejich vily, kde Bogan měl stůl a jedna noha chyběla, tak ji měl vypodloženu Goethem v kůži. A na Hrázi, ještě než se oženil, tak tam měl u stropu pověšenou protězu a na ní lampu, a dole pod tím byl takovej vykotlanej pařez vyzdobenej a la Salvador Dalí. Ale to všechno potom zmizelo, když se přistěhovala paní Eliška. To začal jeho nový život.

Bohumil Hrabal:

Hele, já ti tam vletím, jo, vono je to důležitý. Tedy, jak víte, Andy Warhol je jeden ze zakladatelů pop artu, a mám dojem, že zakladatelem pop artu v Praze, byl právě Milan Albich. Totiž - dostal objednávku, jako Roy Lichtenstein nebo James Rosenquist, aby vyzdobil drogistickou výkladní skříně značkou Primeros. On musel napsat: Primeros dáme-li lidu, nepozná zklamání, nepozná bídu! A von tam jako Lichtenstein, jak má ty komiksy, jó, tak to tam vyzdobil všema těma situacema, co můžou nastat, když lid nemá primeros a pozná potom zklamání a bídu. Takže už v roce šestačtyřicet tady je první muž, kterej začal, to, co vymyslel Andy Warhol, čemu se říká pop art. A tím končím, tvá Máňa!

Milan Albich:

To mělo ještě dohru. My jsme za to dostali, protože v koleji byly štěnice, které tam lezly od sousedů, a my jsme je nemohli vyhubit, a tehdy byla novinka DDT, tak já dostal velkou pikslu DDT, to byl honorář.

Pak jsem dělal Boganovu první knížku, pro nějakýho nymburskýho nakladatele, a samozřejmě po osmačtyřicátém roce se rozjebala sazba, ale údajně...

Bohumil Hrabal:

Kdyby dopadly tak jen ty knihy, dopadli tak i živnostníci, i řemesníci... vy starší si to pamatujete...

Milan Albich:

Když byla ještě Eliška živa, našel jsem doma obtať ty obálky a štoček, a tak jsem si

říkal, že si to nechám přefotit, ale od té doby, někam jsem to založil, to nemohu najít.

Druhou takovou smůlu s tím Boganem jsem měl, že jsem byl šťastnej, že bych dělal Poupata s Boudníkem, ale já letěl na Kubu a když jsem se vrátil, tak se chlapec za měsíc nato zasebevraždil. A kniha potom, když jsme šli s Boganem do tiskárny Rudýho práva, se mu strašně líbila, a věnoval mi flašku rumu Morgan, což byla velká čest. Ale potom to šlo zanedlouho do stoupy, ale díky moudrosti českého lidu byla polovina nákladu rozkradena na nádraží. Snad to vyjde opět v Mladé frontě, je uvolněna ze seznamu zakázaných knih. Tak se všechno vrací, když to někdo zakazuje a pak to zase vychází...

Když Bogan končil u Klofandy, měl jsem tu kliku, že jsem patřil k jeho přátelům, kterým věnoval ty svoje psané věci na papírech od pana Klofandy, na stroji bez háčků, bez čárek, a potom z toho byla použita asi třetina právě v Poupatech. Takže to bylo uchováno. Potom Bogan přešel do Zdaru, to bylo ve Vo-dičkově ulici, a tam tenkrát dělali v kanceláři nábohy a Bogan se přihlásil a pak přišly ty fantastický věci - napsal hlavně Jarmilku, a to mě nejvíc mrzí, že v tom novém výboru je ta učesaná verze. Že si tam už dneska mohli dovolit dát tu pravou verzi, tak jak byla Boganem napsaná.“

Vlastimil Fišar:

V knížce Domáci úkoly z pilnosti jsou i úvahy věnované Jiřimu Anderlemu. Než o něm řeknu pár slov, rád bych využil této příležitosti a poděkoval Jirkovi za to, jaký krásný dárek věnoval všem účastníkům loňské valné hromady. Byl to pamětní list, který si každý odnášel domů jako mimořádnou uměleckou ceninu. Tohoto umělce, myslím, není tady třeba představovat, zvlášť v tomto prostředí. Dívám-li se na řádky Bohumila Hrabala a chci-li z nich alespoň něco málo o Jiřím citovat, je to proto, poněvadž i v nich mne autor uchvacuje jako básník. Posuďte sami.

„Dvě lásky má Jiří Anderle,“ říká Bohumil Hrabal v první větě zamyšlení nazvaného Grafické listy a Jiří Anderle. „Buben vesnické kapely a výtvarné umění. Jeho první jsou plátna tvář i postav venkovských tancovaček, lidové suitu lidí posedlých rytmem polky a valčíku, které Jiří Anderle jako bubeník kapely tvrdí úderu bubnu. Ta jeho první plátna, to jsou oživené masky Ensora, škrabošky tančící s dojetím pod světlem cloněných lamp, kouře, příběhy lidí radujících se z pohybu a milostného doteku těl. Avšak osud si nepřál, aby Jiří jen tloukl buben a vystudoval Akademii výtvarných umění v Praze. Anderle jako zaměstnanec Černého divadla procestoval téměř všechny světadíly jako osvětlovač, rekvizitář i herec tohoto divadla, za těch deset let měl dost času, aby poznal nejen svět, ale i to, co se ve výtvarném světě dělá. A z nedostatku jiných výrazových prostředků Jiří Anderle kreslil a zdokonalil se tak, že nebylo pro něj problémem malovat ten viditelný svět. Proto se později začal zajímat o to, co je pod povrchem lidské kůže a věci... je to nádherné

opojení, grafické listy i plátna Jiřího Anderleho jsou nesený hudbou sfér, i tyto své obrazy rytmičuje lidským srdcem, pravidelnými údery bubnu, kterým Jiří začal svoji uměleckou dráhu v pavlíkovské hospodě a dotáhl ten cyklus úderů až do vesmíru... Jiří Anderle zachytil ve svých grafických listech příliv a odliv, půlnoc a poledne, vzestup životních sil a zvrápenatění a smrt.“ Ve svém druhém projevu, nazvaném Vysvlékání očima a ocelovým pérem, Bohumil Hrabal znamená situaci, kdy Jiří zavadil o několik secesních fotografií rakouských vojáků, začal je sbírat a „...když jich prohlédl dvě stě, tři sta a víc, nabyt jistotu, nejen že musí vysvléci ty rakouské důstojníky z uniformy, ale musí i demýtizovat tu jejich povýšenou hrst, tu jejich šavli a bajonet a medaile, arogantní pýchu, kterou tak dobře uměli udelet fotografové v Brně, Vídni, Krakově i ve Lvově... Barva na padesáti i více obrazech vojáků se stala obžalobou. Na nahých tělech vojáků z těch míst, kde na kabátcích se skvěly arogantní medaile, z té pyšné hrudi nechává Jiří Anderle vytékat všechny fáze lidské prolité krve, od čerstvě roněné až po fialovou barvu sedliny.“ A poslední citace ze samého závěru Bohumila Hrabala: „Touto poslední fází aktivní grafiky se Jiří Anderle ocitá v povědomí evropské současné figurativní malby a grafiky tím, že do popředí celé své osobnosti staví zájem o člověka a jeho osud. To je ten prokopnutý buben, kterým se Jiří Anderle dostal od vesnické kapely sám k sobě.“

Tolik tedy Bohumil Hrabal o tvorbě tak vynikajícího malíře a grafika jako je Jiří Anderle. Co nám řekne o milovaném Bohumilu Hrabalovi Jiří Anderle?

Jiří Anderle:

Já jsem sedl a pokusil jsem se to formulovat ve strojopise. Psát na stroji skoro neumím, nicméně... nazval jsem to studijně: Kluk pitomá a pan prokurátor.

Vás jsem už viděl minulou středu v deset dopoledne na letišti a čtvrt hodiny tam na vás čekal takovej vysokoj hezkej člověk. Měl jste na hlavě hamburačku, takovou, jak

nosí bundeskancléř Schmidt. Tato slova se sypala na mou hlavu před mnoha lety při prvním setkání u Smetanů, kteří nás seznámili. Od té doby jsem si víc a víc vážil každého setkání a nyní je vidím jako osudový dar. Každému není dopřáno být v blízkosti takového velkého básníka, člověka, jehož úvahy o filozofii, hudbě, umění jsou tak sugestivní, že se hluboko vrývají do paměti a ukazují cestu v práci i v životě. O něco později se do mé paměti ukládá obraz zeleného obilného pole za kerským lesem a věta: tak, ty kluku pitomá, ty jsi teď v tom věku, jako to vobílí, tak si teď dej pozor, abys dozrál a dobře sklídlil.

Pan Hrabal mě často oslovuje: Ty kluku pitomá. A když přichází za mnou, někdy už přede domem křičí na celou ulici: Co dělá, ten kluk pitomá, zase pracuje pro národ, jó? Tak mu dávejte jen kousek toho chleba a trochu tý polívky, aby moh pro ten národ pracovat dál. Zmenší se negramotnost!

Já někdy panu Hrabalovi říkám: Pane prokurátore. On sice toto vznešené oslovení mění na Pane prokurátore, s odůvodněním, že musíme umět tlumit svůj lesk. Ale v podstatě proti tomu neprotestuje. Já k tomuto oslovení mám důvod, protože při jedné rozmluvě na prosluněném pobřeží ostrova Cyprus, jsem pana Hrabala oslovoval Pane doktore obojího práva, což zaslechl jeden z členů naší čedokové skupiny, starý pražský advokát, který nadšeně volal: Tak to vy jste ten slavný prokurátor, doktor Hrabal, a to jsem opravdu rád, že jsem se aspoň na stará kolena s vámi setkal! Nechtěli jsme tomuto dobrému člověku kazit radost, a tak hra na pana prokurátora, byla mlčky přijata. A já toto oslovení někdy používám dodnes, protože se rád dívám, když se Bohoušek uculuje.

Mnohokrát jsme byli společně na dovolené u moře. Tak teď se ty kluku pitomá podívej, jak se staneme kosmotvorními, říká pan prokurátor, když si lehá do písku a nechává si tělo svažovat mořským příbojem a vánkem. Filozofuje nahlas. Mluví o Kafkovi, Sokratovi, Beethovenovi, ale po krátké době přestává být kosmotvorný a rychle odchází do městečka pozorovat život, aby se za chvíli vrátil a rozesmál všechny na pláži příhodou o tom, jak vyšel z kostela, před kterým stála ta největší městská honorace s panem starostou v čele, jehož vyprávění všichni v úctě naslouchali, a ten pan starosta měl na řemínku krásného bílého pudlíka „a já, jak jsem z toho kostela vyšel, na to pražící slunce, tak mě tak strašně začalo šimrat v nose a bááác... a tak jsem kejchnul, že se ten pudlík tak lek, že se utrh z toho řemínku, s kňučením podběh několik tam stojících automobilů, takže když ho chytili, byl úplně černej vod kolomazi.“ Když toto sugestivní vyprávění vyvolalo u nás bouři smíchu, usmívá se i pan prokurátor a dodává: A teď si puďo do Spisovatele pro zálohu na honorář.

Pro dnešní večer k počtu spisovatele jsem zvolil záměrně tyto veselé historky, protože jsem kluk pitomá a vím, že se lidé rádi usmívají, že si zaslouhují, aby jim byla dávána

k smíchu příležitost. A také vím to, že i když jsem zde právě zveřejnil několik úvah, které pan Hrabal říkal důvěrně jen mně, tak to pan prokurátor přijme, protože je to jak veliký spisovatel, tak i veliký člověk a dávat lidem radost a pocit štěstí je jeho poslání. Jen takový veliký básník a člověk nalézá sílu k tomu, aby dal a na svoje útraty a na svém hřbetě táhl tu svou káru tvůrčího procesu, a bez protestů, protože říká, že k tomu nás přece nikdo nenutí, že to děláme jen o své vůli, a když nás to začne moc trápit, tak toho můžeme vždycky nechat a jít třeba k poště, protože tam pracují jen osm hodin denně a pak mají hlavu čistou.

Jenže s uměleckým dílem je to jako s rádiem. Aby dobře hrálo, tak musí být ukostřeně, uzemněné, a když někdy při našich rozmluvách cítuju některé věty z jeho knih, napjatě poslouchá a táže se: A kdo tohle napsal? No přece vy, pane prokurátore, copak vy to nevíte? No hergot, ty kluku pitomá, copak mám čas na takový blbosti, číst po sobě, co jsem napsal? Já jsem rád, když to do toho psacího stroje nahrkám a pak už to nechci vidět! A jestli, tak se tu svalím jako poručík Kofátko a bude pokoj! Po chvílce se směje a řekne: Stejně se to hezky poslouchá a je ti, jako když ti mažou prsa husím sádlem. Nebo si připadáš jako kocourek, kterého šimrají pod krčkem.

Malíř Jan Smetana říká, že Bohumil Hrabal je dar boží. Tak co se tedy dá přát k pětasedmdesátinám. Co přát tomu velkokapacitnímu mozku, z kterého jako z vulkánů vybuchují nové a nové příhody našeho života a světa, ztvárněné v nejširším citovém spektru, tak, jak to činí jen ti největší velikáni světové literatury. Mohl bych teď dlouho přát to, co se v těchto okamžicích obvykle přává, ale já, jako správně kluk pitomá, to zkrátím: pane spisovateli Bohumile Hrabale, já vám přeju vytčený cíl. Protože vytčený cíl snižuje únavu a nejlépe ukazuje další cestu.

Bohumil Hrabal:

Já to jenom doplním. Vytčený cíl snižuje únavu, ale zvyšuje konzumaci alkoholu.

Vlastimil Fišar:

Děkuji Jiřímu Anderlemu, že nám řekl i ta slova veselá, neučesaná, milá, a nyní poprosím o přátelské zavzpomínání předsedu Spolku českých bibliofilů, kunsthistorika doc. Františka Dvořáka. Bude nás zajímat nejen způsob vašeho seznámení a sblížení, ale i to, nepociťují-li kunsthistorici v Bohumilu Hrabalovi zcela výjimečného konkurenta. Vždyť doposud se k obdivu malířů spíš vyslovovali básníci svými verši a nyní již několik let uchvacuje svými projevy na vernisážích prozaik, spisovatel Bohumil Hrabal.

František Dvořák:

Tak to je právě to, co mě naplňuje tou největší úzkostí, že mám mluvit tváří v tvář našemu jubilantovi, poněvadž mě doprovázejí velice hořké zkušenosti, že jsem hovořil před autorem, který mi pak stranou řekl: Cos to tam říkal za blbosti? Bezpočtukrát jsem byl autorem takto počastován a bylo mi vynadáno, jako například Janem Ram-

bouskem, kterému jsem hovořil k sedmdesátinám a pěkně jsem to slízl. Čili mám dojem, že vždycky autorovi řečí o jeho tvorbě nastavuji jaksi křivé zrcadlo. Nicméně jsem nucen, abych přeci jenom trochu zavzpomínal.

Stál jsem vždycky vlastně velice vzdálen Bohumilu Hrabalovi, ačkoliv jsem o něm věděl už od padesátých let, když byl kulisákem v libeňském divadle, kde mě na něj upozornil herec Zdeněk Martínek. Měl jsem štěstí, že jsem poznal jeho strýce Pepina, za kterým jsme jednou s manželkou seděli na Othellovi, a byli jsme svědky, jak sledoval děj a doplňoval ho a nakonec vynadal dosti hlasitě Jagovi, že to všechno zvorál a že je za to zodpovědný a že by mu nejradši jednu vlepil, takže jsem o Bohumilu Hrabalovi věděl, a také díky Kamilu Lhotákovi, který ilustroval první publikovanou práci Bohumila Hrabala, to jest Hovory lidí. Vzápětí jsem se dozvěděl, že dílo Bohumila Hrabala také dostali k posouzení teoretik surrealismu Karel Teige a básník Kamil Bednář. Oba jeho práci odmítli. Jeden z neznalosti, z nepochopení, a druhý z přílišného dogmatismu. A sleduji, že právě mezi těmito póly, mezi nepochopením a dogmatismem, se dílo Bohumila Hrabala, jaksi dialekticky, pohybovalo. Naštěstí na začátku jeho tvorby zazářila hvězda třetí sudičky, kdybychom nazvali ty dva první soudce sudičkami, a to byl Jiří Kolář, který upozornil právě Kamila Lhotáka na osobitý talent Bohumila Hrabala. Takže jsem se počítal mezi první jeho čtenáře - dostal jsem k přečtení Hovory lidí ještě než vyšly jako příloha zpráv Spolku českých bibliofilů. Obdivoval jsem Bohumila Hrabala, nejevně, že obohacuje literaturu, ale i pro jeho umění slovesné. Pokládal jsem za největší čest, jako by mi připíchli metál, když mne po oslavě sedmdesátin Kamila Lhotáka Bohumil Hrabal pozval, abych přišel v neděli odpoledne na pivo do Brčálky. A to je vše, co můžu ke své pouti, doprovázející z pozdálí Bohumila Hrabala, dnes říci, jako projev úcty k jeho tvorbě a jako gratulaci k jeho životnímu jubileu.

Vlastimil Fišar:

Děkuji Františku Dvořákovi za jeho přátelské zavzpomínání a nyní se zase vrátíme k malířům, sedí s námi výjimečná osobnost, malíř, jehož výstavu v Galerii Fronta otevíral v roce 1984 Bohumil Hrabal těmito slovy:

„Mám tu čest, abych zahájil výstavu Karla Chaby, opěvatele krásy měst a přírody, která vstupuje do jeho sadů, výstavu básníka, který svým krajně subjektivním, přináší divákům cosi objektivního, něco co má společného jmenovatele se všemi poetickými lidmi. Svým rukopisem malíře uzavírá Chaba smlouvu s každým divákem a diváci tomu faktu přitakají, a tak se Karel Chaba stal součástí veřejného života této země a jeho dílo patří těm lidem, kteří vědí, že kromě chleba potřebují i růži. Chaba, jako syn jihočeského vesnického obuvníka, se vyučil kuchařem, který byl šéfem poslán do Prahy, aby pracoval v kuchyni hotelu v Petřské ulici. A tak Chaba uviděl poprvé

Prahu, která mu učarovala pohledem venkovského chlapce a ten pohled mu zůstal dodnes. Karel rád vypráví, že ten čas spával pod střechem tohoto hotelu, kde byl zaměstnán, že každý den ho budila mladá pokojská a říkala: Pane Karličku, vstávejte, a Karel, když otevřel oči, nakláněla se nad něj mladá žena a z rozhaleného županu nad jeho tváří jí visely krásné ženské prsy.“ A ještě závěr projevu Bohumila Hrabala: „Teď, když se znovu dívám na dílo Karla Chaby, vidím na této výstavě, kterak se názvy obrazů shodují s pražskými lokalitami, vidím ale také na této výstavě obrazy, které přetrhaly jakékoliv pojítko s lokalitami, obrazy, které směřují k čisté poezii, humánní abstrakci, obrazy, které zbaveny času, nechávají své svébytné obsahy vznášet se v prostoru. Obrazy patníků, avignonských sliččen, obraz Prázdná krajina je naplněn jednou třetinou zelenou loukou, jak irský prapor, a zbytek obrazu tvoří nebesa plná ženských prsů vyklánějících se nad spícím Chabou z modrého župánku jeho nebe. A je tady i obraz, který je tak prostý, jako jeho název. Dětský sen. Příběh bílého koníčka, který přiklusal k dětské posteli, tak jako přišel sedmnáctiletý Karel Chaba do Prahy, aby uskutečnil svůj chlapecký sen, aby se stal malířem. A Chaba se jím stal.“

Pane Karličku, vstávejte, řekl na samém konci svého projevu Bohumil Hrabal a my to můžeme parafrázovat a poprosíme: Pane Karličku, vstávejte a vyprávějte nám, prosím, o Bohumilu Hrabalovi.

Karel Chaba:

Bylo to na začátku šedesátých let, v roce šedesát dva jsem se stal profesionálním malířem, a tenkrát ke mně přišla taková krásná mladá spisovatelka, Slovenka, myslím, že se jmenovala Jaroslava Blažková, pak mi zmizela do světa, velice jsme se spřátelili. A když jsme si tak hezky povídali, tak mi říkala: Vy jste člověk, který by si rozuměl s Bohumilem Hrabalem. Měl byste se s ním seznámit. Já jsem tenkrát znal akorát z Pábitelů povídku, jak si zaseknul ten srp do hlavy a běhal s ním a potom jak ta matka povídala, jak opravoval tu střechu a on spadnul, visel za nohu a když mu tam naskládala peřinu, tak se zapichnul hlavou do betónu vedle a nic se mu nestalo. Já byl tenkrát venkovskej přecitlivělej kluk, tak se mi to zdálo takový divný, že bych si s Bohumilem Hrabalem zrovna v tomhleto rozuměl.

Potom, skoro to vypadá, jako bych byl módním malířem, zkrátka, chodila za mnou spousta lidí. A chodili tam taky lidi, kteří se s Bohumilem Hrabalem znali. A tak mi jednou slíbili, že ho přivedou. To se stalo. Já jsem tenkrát bydlel na Maltézském náměstí, na Staré poště. To byla původně dostavníková pošta, potom to byl normální hotel a ke konci se stal z něho takovej hodinovej hotel.

A tam tedy, v tom dřívě bordelů, došlo k našemu prvnímu setkání.“

Vlastimil Fišar:

Měl jsem tu čest i radost přednášet minulého roku na výstavě pana Plocka uprostřed léta ve Vysokém Chlumci. A protože

pan Plocek po sluncem letního nebe, obklopen spřízněnými dušemi, vyzářoval takovou obdivuhodnou svěžest a jeho čilost byla záviděníhodná, dovolil jsem si pozvat i jeho. Odpověděl mi s pravou šlechtickou noblesou: Vážený příteli, jsem velmi potěšen tím, že předpokládáte, že bych zvládl takový úkol. Sleduji velmi pečlivě rozboru doktora Bohumila Hrabala o své práci, které mně uchvacují svou nesmírnou odvahou, s jakou odhaluje nemilosrdně sebe sama. Neodvážil bych se nějakým svým povídáním znevažovat tuto nesmírnou velikost. Prosim vás, nedokázal bych to. Potom ještě některé osobní sdělení a podpis: Těž za Pavlu Váš Vilém z Brandejsa. Tolik malíř Vilém Plocek.

Nyní se už obracíme k Františku Ronovskému, o němž si také můžeme přečíst v knížce Bohumila Hrabala Domácí úkoly z pilnosti. Přečtu vám úvodem poslední odstavec z autorova zamyšlení.

Pravdou taky je, že katalogy výstavy Františka Ronovského ve Voršilské síni jsou rozebrány, pravdou je, že ten jediný, co měla slečna pokladní, se jí ztratil, tož pravdou i je, že jsem napsal tento dodatečný projev k vernisáži, která nebyla, a vyjadřuji velký obdiv k této výstavě a hlavně k Františku Ronovskému, který je můj přítel.“

Rád bych vám přednesl všechno, co ve své básnické úvaze pan Hrabal napsal. O pravdě lásky Františka Ronovského k velkým a naivním vypravěčům, mistrům románské fresky, co napsal o vystaveném cyklu Paříže, o cyklu amsterodamském, o třech cyklech Českých svateb, ale vybral jsem si jen kousíček zprostředka Českých svateb, protože v nich je ona nesmírná velikost Bohumila Hrabala, o které mluvil pan Vilém Plocek, protože na pár rádcích dovede postihnout osud, podstatu i vnitřní svět umělce, kterého mám velkou radost vidět tady mezi námi.

„Na těch třech cyklech nade vším září pravdy těch tří grácií, které jakoby spadly do toho opilého svatebního veselí, jako ten zteřelý starý kočár, jako ten žebřík, po kterém sestoupili z nebes. Avšak František Ronovský jehož duše je vždy chlapecká a jinožská a tedy i dívčí, tak jako ty tři nevěsty, nejen nemá ale nebude to mít na světě ale vůbec lehké. Protože i on říká svou malbou světu obsah své touhy, svoji uměleckou i lidskou pravdu, že svět i lidé by měli být o hodně lepší než jsou.“

Takhle prostě promluvil o svém příteli Františku Ronovském Bohumil Hrabal. Smíme, milý Františku, poprosit zase tebe, abys řekl svá malířská i lidská slova o svém příteli Bohumilu Hrabalovi?

František Ronovský:

S panem doktorem se znám od roku osmdesát. Nevidíme se často a já mám vždycky trému. Stejně jako tady, protože tady je hodně lidí a já nejsem žádný řečník, a jak mám veřejně promluvit, tak to je pro mě konec. Já vám Mistře, děkuju za to, co jste o mě napsal. Vážím si Vaší práce, ze které si беру příklad. Co si především z vás беру, je takový ten zájem o normálního člověka.

A to, že ho dokonale znáte přímo z konkrétních míst, kde jste byl - na Kladně, ve sběrně, v divadle, kdekoliv... To bych taky rád. Já vím... to moje koktavé vyznání... neumím to líp. Snad jen.. že vám svoje srdce házím k nohám!

Vlastimil Fišar:

Myslím, že místo slov podal František Bohumilu Hrabalovi svoje srdce, a to je to nejkrásnější.

Když dovolíte, nezavřu ještě tu knížku, o které jsem tolikrát hovořil, protože musím ještě říci pár slov o malíři, který se bohužel pro svůj zdravotní stav omluvil, neméně krásným dopisem jako Mistr Plocek, a to je profesor Jan Smetana. Malíř, jehož obrazy, jak praví pan Hrabal, „...jsou vzorníkem přírody a lidských událostí a navíc jeho barvy a tvary jsou unášeny hřímavým tónem toccat a fug Johanna Sebastiana Bacha, ze všech pórů jeho obrazů stoupá a v barevném umocnění se řine slavnostní nálada tvoření v krásném. V jiných obrazech září Debussyho Faunovo odpoledne i Potopená katedrála, obrazy ve kterých se vzdouvá milostné ržání Leoše Janáčka, obrazy zlata trumpet a pokory houslí, stesku viol a nářku flauty, Káti i Symfonietty. Plátna plná hudby, hudby polidštěného vesmíru, melancholie věčné stavby.“

V úvaze Krajiny plazení v krásném zase čteme:

„Roland Barthes, francouzský marxistický sémiolog, by řekl, že obrazy Jana Smetany jsou cestou, která nám umožňuje vynořit se ve svobodné krajině nezatížené dědicstvím, v krajině, kterou nehlídají ani andělé a ani draci, v krajině, která nám dovoluje nikoliv bez jisté perversity upřít pohled na prastaré a přitom krásné věci, jejichž obsah je historický i abstraktní, okamžik, který je lehece úpadkový a současně věštecký, okamžik líbezné apokalypsy, okamžik velkého zážitku...“

Tolik aspoň pár řádků Bohumila Hrabala o Janu Smetanovi. Jan Smetana však také napsal o Bohumilu Hrabalovi. Upozornil mne na to ve svém krásném přátelském dopise, že ve dvanáctém čísle Kmenu, napsal Pozdrav malíře.

Čas nám nedovoluje přečíst si celý tento pozdrav, a tak s omluvou vynechám střední část o encyklopedických znalostech Bohumila Hrabala z historie výtvarného umění, o tom, že by mohl přednášet z odborné katedry vysokého učení o Hieronymu Boschovi, o celém jeho středověkém zázemí, o Marcu Chagalovi, o Seuratovi, Bonnardovi či Braquovi. A nejvíce pak O Jacksonu Pollockovi, který je Hrabalovu srdci nejbližším moderním malířem. Jan Smetana začíná svůj Pozdrav malíře takto: „Přátelství Bohumila Hrabala je velkým darem pro každého, komu je dopřáno. Ale patrně dvojnásobným pro toho, komu je osudem výtvarné umění. Tento posedlý pozorovatel a básník lidských příběhů, fantastických ve své naléhavé realnosti, reálných v bezbřehé fantasknosti, je zároveň vidoucím v říši tvarů. Výtvarné umění je mu bytostnou potřebou, stejně jako literatura a snad ještě ví-

ce, než hudba. Bohumil Hrabal výtvarné umění nejenom miluje, ale vzrušuje se jím, a proto také nemůže o něm nepsat. Jeho eseje o přátelích - malířích blízkých mu svou prací, jsou pak uragánem metafor, zaklínání a evokací, jejich cílem není rozbor, klasifikace nebo odborná umělecko - kritická studie. Jsou to autochtonní jedinečná slovesná díla, inspirovaná jiným druhem uměleckého vyjadřování, slovesná díla, jež žijí umělecky sama o sobě, ale zároveň nedostižným způsobem dotváří smysluplnost toho, co je vyvolalo k životu, tj. obrazů, kreseb a grafických listů.“

A ještě sám konec Pozdravu malíře:

„Bohumil Hrabal žil, jak známo, po léta v nejtěsnějším uměleckém přátelství s Vladimírem Boudníkem a byl nejbližším svědkem i podílníkem všech duchovních i uměleckých výbojů autora Manifestu explozionalismu. O přátelství s něžným barbaram vydal sám Bohumil Hrabal nejintenzivnější svědectví svým básnickým dílem a neustále se k němu vrací. Bylo jistě základním milníkem na jeho cestě k výtvarnému umění. Od té doby se ve světě umění událo mnoho, velmi mnoho, ale Bohumila neopustila nikdy ta zvláštní posedlost malířstvím, posedlost která je vůbec erbovním znakem jeho bytosti. Žízeň poznání už nelze uhasit. Jednou mně četl s mimořádným nadšením úryvek z knihy francouzského semiologa Rolanda Barthes. Přiznal jsem se, že tomu odstavec plnému metafor a vedlejších vět ne zcela rozumím. Bohumil Hrabal se na okamžik odmlčel, ale vzápětí prohlásil se stejným nadšením jako prve: Já zatím také ne! A právě proto mě to tak baví. Tak i jinak, o tom i o onom, jsme rozmlouvali po čtrnácti uplynulých let, na společných dovolených, a také ovšem v mém ateliéru, také v Kersku a také v Sokolnících. Vzpomínám na to s vděčností, vím, že jsem byl bohatě obdarován. Buď, Bohouši, hodně zdraví!“

Tolik tedy Jan Smetana, poslední pozvaný přítel Bohumila Hrabala. Myslím, že jeho závěr můžeme parafrázovat i na pocity všech ostatních přítomných. Oni, tady na pódiu, tak asi jako ti všichni v sále, i mimo tento prostor, vzpomínají na setkání s Bohumilem Hrabalem s vděčností, protože všichni vědí, že byli bohatě obdarováni a tak jako Jan Smetana i my všichni vám ze srdce přejeme, buďte hodně zdraví!

Bohumil Hrabal:

Já vám srdečně děkuju, nebudeme nic přerušovat, protože pak se rozejdeme, do svých chatrčí, na svoje chalupy, do svejch obydlí. Který tady jako máte. Je to velice milý, co tady slyším, ovšem v jistém smyslu mám smůlu, poněvadž to, co tady říkáte a ten tón a to milieu, je to téměř, jako bychom to říkali, a musíme mít odvahu k tomu, a býti stateční, v pohřební síni, tady je moje rakev a to se za chvíli tady rozhrne a pan Hrabal půjde tam, kam musíme všichni. To co tady bylo řečeno, a ten slavnostní způsob, sakrální způsob, se blíží pohřební řeči a já, ne že bych byl nějak hluboce pohnut, já to sdílím, já tomu přitakám, a právě tady můj přítel Ronovský

to řekl nejlíp, je to jako zamilované vyznání plně koktavých artikulací, ale přesto jsem velice dobře rozuměl i tomu krásnému gestu, poněvadž my všichni dovedeme býti herci, jak mi hodil do srdce k nohám a s tímto srdcem děkuji všem těm ostatním, kteří tedy toho byli účastní. A protože bylo lidsky řečeno, a jsou tady vlastně výtvarníci, tak musím velice krátce říci takovej svůj osud, já pomalu dřív, než jsem začal psát, začal jsem listovat a uhranuly mne ty knížky, které jsem si tehdy kupoval, třeba Impresionismus, který jsem si koupil, když mi bylo dvacet let, Cézanne, a vlastně v těch expresionistech mne uhranulo právě to, co jsem já tenkrát žil, že docela obyčejnej způsob žítí, že docela obyčejná momentka z lidského žítí, tak jako to dovedl pan Monet, že stačí aby byl vytvořen vynikající obraz, že stačí například, že mladý muž, který má kníry, z kterých ještě kape kořalka, vesluje lodičkou a vedle je dáma, která se kouká do pitoma, jsouc zasněná, že to stačí, aby byl namalován veliký obraz, že tam není třeba, aby to byla nějaká mezní situace nebo nějaká tragická událost, že stačí docela obyčejná momentka, tak jak ji uměli malovat téměř všichni impresionisti. Pochopitelně, Monet namaloval i třeba popravu Maxmiliána, dobrá, to je jiný, to je navazování na Goyu, ale já jsem vycházel z impresie, čili z nálady, poněvadž jsem žil v pivovare u Labe, měl jsem to štěstí, že jsem nebyl sirotek, že jsem se mohl koupat, že jsem dokonce dvakrát propadl a vždycky z jazyka českého, takže jsem opakoval nejen kvartu, ale i potom septimu, že zlí jazykové o mně tvrdí, že jsem propadal schválně, abych si o dva roky prodloužil svý mládí, nakonec jsem si to svoje mládí vědomě podvědomě prodloužil, abych moh neustále se kochat tím, co je podstatou impresionistické malby, od které jsem potom přešel díky mému příteli, který byl malíř, přešel jsem i k tomu, co maloval Paul Cézanne, čili k té jisté struktuře. Takže na začátku vlastně byl můj obdiv k viditelnému světu, můj obdiv k malířům, kteří dovedli tento viditelný svět svým způsobem a svou impresi, kterou já jsem s nimi sdílel, zobrazit, takže jsem začal psát sice básničky, sice podle toho, jak mne to naučil Ungaretti, nebo jak mne to naučil Vítězslav Nezval v Básních noci a Sova atd., všichni ti umělci, kteří dovedli vyjádřit svoje povědomí narafičené směrem k viditelnému světu. Když čtete pana Sovu: Kdo vám tak zcuchal ty... tak to vidíte, máte hmatový zážitek, to je to samý, jako když vidíte od pana Moneta obraz, který rád cituju - mladý muž a mladá žena sedí v botanické zahradě a mají mezi sebou zřejmě milostný hovor. Nic moc se tam neděje, ovšem ta výpověď... normálně bysme řekli, že je to kýč, ale jaké je to kýč? Vždycky mi uhranulo, jak to ten Monet dovede říct, protože nemaje ještě osud, a osud, jak víte, přichází vždycky později, někoho se, kromě v mezních situacích, osud téměř netkne, tak jsem se pokoušel vyjádřit to tak, jak mne to naučili mí zamilovaní čeští básníci, pochopitelně i Rimbaud, Baudelaire, dokonce jsem se pokoušel psát variace na

le korespondence, prostě ty barvy, zvuky, tóny, zamiloval jsem se pochopitelně i do hudby, když jsem potom šel studovat vysokou školu, zvolil jsem si ta práva, docela tak jako když si hodíte vorel a panna, nechal jsem se zapsat u Fišera i na filozofii, a pak najednou to začalo všechno souviset le korespondence. Ten můj obdiv k impresionistům začal souviset i s literaturou, já jsem se pokusil to i vyjádřit. Literatura, jak víte, a malba souvisí i s hudbou, čili musel jsem si kupovat desky, čili mohl jsem, jsa v pivovare a maje sdostatek prostředků k tomu, abych se mohl věnovat studiu, jsem to využil, takže do těch dvaceti let, kdy jsem byl tak jako hloupej, taková přírodní jiskra, kterej jsem žil, kterej jsem miloval, chytal ryby, chodil se koupat, kterej jsem chodil na nekonečný procházky a to všechno... a najednou na tý pražský vysoký škole přišlo, že jsem nepropadal, ale naopak jsem propadal kouzlu krásnejch věcí, který jsou zobrazeny, čili vybral jsem si vždycky to, co bylo důležité. Jak v malířství, tak v hudbě, tak ve filozofii, tak v poezii a pak pochopitelně v románů jako takovým. Takže já jsem žil neskonale šťastným způsobem a protože jsem byl vždycky fyzicky zdatný, tak jsem prázdniny trávil tím, že jsme na Zálabí sekali u pana doktora žito a pšenice, já to nakládal, a vždycky jsem měl takovej radostnej pocit. Jako to dovedli všichni ti malíři, prostě radost ze žní, radost z pšenice, z toho nosit to na zádech, vyběhnout a pustit to padající zrní do takovejch hromad na sýpce, umět to proházet lopatou, to fyzické doplňovalo i to duchovní, takže jsem potom, tak jak jsem procházel tou literaturou, tak jak jsem si začal psát ty poetické, marginální poznámky k tomu svému životu, ale vždycky jsem měl dojem, že je to moje krajně subjektivní výpověď, čili že to není schopno, to co jsem napsal, aby to bylo rovnocenné něčemu, co u malíře je počátek drzosti, že to předloží veřejnosti, a u spisovatele je to počátek té jisté nesmělé drzosti, toho plachého očekávání, že ten můj text začíná býti rukopisem, to je rukopis, že je schopen navázat intimitu se čtenářem. To jsem nikdy neměl. Čili já jsem to všechno měl plaše uschováno, tak jako cvičení, až teprve když přišel ten rok čtyřicet osm, před tím jsem měl řadu takovejch zaměstnání, ty byly kuriozitní, a léta padesátá, kdy jsem se dostal na Kladno, tak jsem zjistil, že je důležité, a zase to bylo vlivem třeba důvěry, literatury, americké literatury, ruské literatury, že můj osud bude asi někde jinde a že se musím odstříhnout od těch pěti pokojů a od toho krásnýho způsobu života mladého muže, který se zaměstnává prostě tím, že listuje v katalogích, že si dělá marginální poznámky k tomu krásnému svému životu, nejsa sirotek, nejsa manžel, nejsa otec, nemaje na starosti nic, čili já jsem najednou pochopil, že se musím odstříhnout, odjel jsem na Kladno, najmul jsem si pokojíček, kde nebylo nic než stahovačka, kterej jsem si vymaloval sám, na té mé Libni, na těchletěch čtyřicet devět, jsem začal vlastně žít život úplně jinačí, a ten přechod k tvrdšímu způsobu žítí, k tvrdšímu způsobu

bu i vyjadřování se, tedy vlastně tu svoji poezii jsem vystřídal něčím, čemu bysme řekli dneska reportáž. Jsa na Kladně, napsal jsem i první svoji reportáž, byla to moje literární žurnalistika, o oné Jarmilce, kterou mi pochválil Jiří Kolář a Jiří Weil a korunovali mě, že všechno, co jsem psal doposud, v Poupatech, že to jsou léta přípravy, kterými jsem musel projít, ale můj úkol že pravděpodobně bude v té próze. Čili já jsem od těch let padesátých, pochopitelně, neopustil jsem poezii, ta ve mně vždycky trochu ostala, a doved jsem rytmizovat prózu s poezií, někdy jsem psal ve formě, bysme řekli, že to je esej, a esej, jak ji krásně tituluje můj přítel pan Krouťvor, esej je dobrodružství ducha na pomezí několika žánrů. Já jsem dovedl potom stříhat, tak jako Fellini, můj vzor, takovou tu lyriku s totálním realismem. Začali jsme tomu říkat, že to je skotský postřik, to znamená proud teplé vody a proud studené vody. Něco, co i Eman Frynta, tak jako ke mně přistoupil, jako vynikající kritik, že jsem použil leica - styl, že jsem dovedl zastihnout ve vrcholné hovorové fázi člověka, kterej o něčem podává zprávu, čili to je ta moje hospoda, kterou navštěvují od dětství, a to není žádný problém, když jste v hospodě, tak se prostě naučíte hovořit jako ti druzí a všimát si jak narůstá řeč. Hovorová řeč narůstá, každý rok tam vždycky přibude nějaký argot, nebo o nákou větu je to řečeno jinak, čili ten jazyk je neustále v pohybu, vždycky ten autor je anonymní, jako je anonymní anekdota, jako je anonymní veškerý lidový umění, tak jsou anonymní argoty, narůstání té řeči, ovšem nesmíte tam jít, že to budete poslouchat, musíte být jeden z těch, kdo je tam doma. Odne paměti žena viděla jak šilhám, vemu čepici a prostě na tři hodiny zmizím, nebo jdu nakupovat, vemu tašku, napřed jsem půl hodiny v hospodě no a pak ženě přinesu karfiol. To není, že bych naslouchal nějak záměrně, to je moje odne paměti záliba, že jsem poslouchal už jako chlapec, chodil jsem do tý šalandy a tak dále a tak dále.

Od prózy i od těch básníků jsem se naučil, jak se člověk musí umět vyjadřovat, naučil jsem se ty jistý styly, ovšem ten můj styl jsem se nenaučil. Ten můj styl je biologické podstaty a to je všechno ve mně i když jsem dvakrát propadl, tak styl je vždycky v každým tom kumštýři, to si každý přinese ještě dřív, než se narodil. Dokonce to téměř jako zdědil.

Začali jsme těma impresionistama a pak to šlo... a tak dále, na svých textech jsem vždycky pracoval, naučil jsem se to u Tolstého, u Čechova, u Babela, ti všichni to dovedou krátit a přepisovat, to jsem dělal, a v roce 1964 jsem byl ve Spojených státech a tam jsem se seznámil s Jacksonem Pollockem a koupil jsem si knihy, které byly o něm, a u něho jsem teprve přišel na to, že moh bych se pokusit o jistou metodu, kterou uměl i Céline, kterej to ale vypravoval a holky mu to psaly, o jistou metodu vyprávět proudem. Nic novýho. Přinesl to tam výtvarník emigrující z Evropy Max Ernst. Tak jsem tohleto studoval i v Evropě, poučil jsem se na starým panu Monetovi, kterej

vlastně vytíral jen tak ten štětec a vlastně je prvním autorem gestické malby, no a já jsem se pokusil, máje sdostatek akumulovaných příběhů, začal jsem to vlastně tím Anglickým králem. Můj způsob bylo vždycky ráno nejist, jen tak kávinu, maličko si tak jako zapálit, bejt pochopitelně sám, mít před sebou ten prostor, koukat chvilku do pitoma, no a tenkrát mi to vyšlo, nikdo ke mně nepřišel a za osmnáct dní jsem napsal to, co je podstata toho Anglického krále. Pak jsem pracoval na tom textu metodou střihu, kterou znají všichni, kdo dělají do filmu, protože já jsem se naučil taky teorii jak se dělají snadno a rychle filmy, proto jsme s Menzelem tak zadobře, vždycky jenom spolupracujeme, ty střihy a sestavit to. Literatura musí být vždycky zraňující, musí bejt drzá, právě to mleté sklo je důležitý, musíte mít k psaní, židovskys se to říká chucpe - drzost. To jsem se naučil i u Picassa, on říká, že musí bejt k tomu odvaha a drzej bejt. Čili jsem to vždycky sestříhal tak, abych to přiblížil k sobě, aby to přesakovalo, aby text sršel.

Osmnáct dní jsem to psal a pak jsem to střihal s velikou chutí, jako všichni filmaři tak rádi střihají, to co natočili. Tak jsem se naučil tu metodu Jacksona Polocka. Už jsem byl dostatečně stár, byly mi otevřeny cesty, tak jsem tím proudem, prostě nadechnutí a vydechnutí, napsal i tu trilogii, a to poslední typicky psaný tím proudem to jsou ty Proluky a Vita Nuova a ty Svatby v domě. Tak vidíte, tady máte ponaučení, jak snadno a lehce můžete psát. Ovšem, mladí lidé mi často kladou otázku: Pane Hrabale, co mám dělat, mě je třiaadvacet let, já jsem napsal to a to a to, co bych měl dělat dál? Já jim říkám: Volové, dělejte to jako já a dejte to do šuplíku, až vám bude osmačtyřicet, tak se to pokuste vydat. Já to tak udělal. Poněvadž, kdy se cejtíte, že jste spisovatelé, že jste básníci, tak nemusíte nic vydávat. Můžete si to psát, já jsem do osmačtyřiceti psal a byl zaměstnán, a pokud vím, mí velcí přátelé, a teď už jsou dávno mrtví, pan Seifert byl redaktor v Práci, pan Halas byl někde redaktor, prostě byli zaměstnáni taky,

čili ne chtějí hned, aby vám všechno udělali. Já to můžu opsat, prostě formou samizdatu, rozdat to svým přátelům, ti to zase můžou opsat... takže já spisovatel jsem. Kdo se tedy domnívá, že by mohl být spisovatelem, nemusí pospíchat, spisovatelem je sám u sebe, u několika svých přátel. A pak tedy... pan Černý mne poslal k čertu, pan Kamil Bednář řekl, že to je opožděný surrealismus, já jsem to uznal, ovšem psal jsem dál. A to co se stalo potom, že třeba Perličky na dně, že to šlo do stoupy, no vždyť nežijeme ve vakuu, to všechno musíte vydržet, a když to všechno vydržíte, tak můžete si činit nárok na to aby vám v pětasedmdesáti vaši přátelé říkali taková krásná slova, která člověk napůl přijímá, ale už je skoro nevnímá, protože pětasedmdesát let to je dosti velké věk a já už jsem rád, že to, co mi tady říkáte, že vnímám, tak jako s pokorou to přijímám, a děkuji vám, kteří jste přišli, vyslechli tato slova, a kteří jste nakonec vyslechli mne. Myslím, že je na to čas, je pátek, kdy každej ví, kam má jít. Děkuju.

Městečko jako zrcadlo velkých změn

Mezi knihami Bohumila Hrabala není titul MĚSTEČKO, KDE SE ZASTAVIL ČAS asi tak populární jako Ostře sledované vlaky, Obsluhoval jsem anglického krále nebo Příliš hlučná samota, ale přesto se jedná o dílo v autorově tvorbě zásadní a neobyčejně důležité. Tento text byl dokončen začátkem roku 1973, ale v té době nebyla šance na jeho oficiální vydání, a ani později ho nebylo možné v původní podobě u nás publikovat. Autor proto některé motivy během dalších let použil a rozvinul v titulech Krasosmutnění, Harlekýnovy milióny a Postřižiny.

Poprvé byla kniha vydána v roce 1978, ovšem nikoli doma, ale v Innsbrucku, zatímco v Čechách se čekalo až do roku 1991, kdy Městečko vyšlo v Odeonu. Nyní ho v sympatickém formátu 17 × 12 cm nabízí nakladatelství Mladá fronta, kde ho k vydání připravil redaktor a básník Robert Kubánek, který je také autorem ediční poznámky.

Život rodiny správce pivovaru se prolíná s děním v malém městě, které si v době před

rokem 1939 žije svým poklidným, pestrým a místy i groteskním životem. Toto období je časem dětství vypravěče textu, který objevuje svět dospělých, obdivuje furiantské kousky strýce Pepina a z jakéhosi odstupu sleduje svůj domov a oba rodiče. Prvním zlomovým okamžikem je okupace a vznik protektorátu, kdy se život v městečku, stejně jako v celé zemi, podstatně změnil. A dalším zlomovým bodem bylo znárodnění pivovaru, z něhož byl dosavadní správce propuštěn a vystěhován, aby byl nahrazen dělnickým ředitelem, jenž si neodpustí zlomyslnost, která je ukázkou „kulturní úroveň“ nových vládců. V městečku přestávají fungovat všechny spolky a korporace, jež pořádaly nejrůznější slavnosti, plesy, průvody, večírky, ale také jarmarky a další trhy. Všechno tohle nová éra smetla, aniž by dokázala lidem nabídnout nějaké jiné hodnoty, takže „Nastala doba velikých plakátů a velikých schůzí, ve kterých se hrozilo pěstí proti všemu starému“, jak stručně, ale neobyčejně výstižně tyto časy charakterizuje

autor. A když v závěru sledujeme společně s tatínkem Francinem pustošení starého hřbitova, kde jsou ze země rvány pomníky, hrobky, stromy a lidské ostatky, chápeme to jako zhmotnění té úporné snahy vymazat ze života a mysli lidí vše, co je spojeno s oněmi „starými časy“. A také jako obzlobu té z východu dosazené a podporované moci, byť by ji autor pronášel svým osobitým, laskavým způsobem. O to je toto sdělení silnější a naléhavější, a čtenáři je jasné, proč kniha nemohla v této podobě u nás vyjít před rokem 1989.

Na závěr se snad sluší ještě podotknout, že se nejedná o jakousi reálnou kroniku důležité části autorova života, jak to občas chápou někteří Hrabalovi rádoby životopisci, ale o vysoce umělecké svěbytné zpracování jeho vzpomínek, životních pocitů a filozofických postojů. O tom konečně svědčí i autorův doslov, kde je mimo jiné vysvětleno, proč bylo městečko „odtaženo na trajleru imaginace“ o patnáct kilometrů na západ.

Ivan Kott

Hrabalův Nymburk, městečko, kde se zastavil čas.

Hrabalova Polná, potřetí ostře sledovaná

O posledním říjnovém víkendu se konal v Polné u Jihlavy třetí ročník divadelního festivalu **Hrabalova ostře sledovaná Polná s podtitulkem Divadelní perličky pohladí na dušičky. Přehlídka připomíná krátký Hrabalův kontakt s Polnou. V letech 1917 - 1919 byl totiž spisovatelův nevlastní otec František Hrabal správcem v polenském měšťanském pivovaru. Odtud se Hrabalovi přestěhovali do Nymburka.**

Samotná Polná vstoupila do historie hlavně aférou z přelomu 19. a 20. století. Velkou pozornost vzbudila událost spojená s vraždou Anežky Hružové a domnělým pachatelem židovského původu Leopoldem Hilsnerem. K dlouholetým místním tradicím patří mrkvancová pouť, která se od nepaměti koná vždy druhou zářijovou neděli. Ostatně, kdo neochutnal místní specialitu -mrkvance, koláčky plněné nádivkou z mrkve, nebyl v Polné.

Od pátku 26. do neděle 28. října 2007 se v místním divadelně - filmovém sále představilo šest souborů z celé České republiky. Poprvé se festivalu zúčastnil divadelní soplek Vojan z Libice nad Cidlinou.

Po slavnostním zahájení nabídl divákům svoje představení domácí soubor, te-

dy Divadlo Duha Polná. Na přehlídce si připravil inscenaci podle známé novely Bohumila Hrabala *Ostře sledované vlaky*. Vznikla podle scénáře Václava Nývltky ke stejnojmennému filmu Jiřího Menzela. Další úpravy měl na svědomí režisér a představitel přednosti Petr Vaněk. Podle jeho slov diváci přijali „hrabalovskou hru“ se zájmem.

Hostem přehlídky byl písničkář, scénarista, herec, skladatel a harmonikář

Václav Koubek. Jeho vystoupení přijímali posluchači nejprve s rozpaky. Mnohé hodně překvapil hudebníkův nekonvenční, originální projev. V průběhu večera si ale písničkář Václav Koubek získal srdce většiny diváků a ti ho nakonec nechtěli pustit z jeviště.

Sobotní program zahájil libičký Vojan klasickou komedií, kterou napsal francouzský dramatik Moliere. Podle reakcí a častého potlesku na otevřené scéně lze soudit, že hra se divákům líbila. Večer přivezlo pražské divadlo Kámen absurdní komedii *Marmeláda*. Také tady diváci ocenili originální nápady a herecké výkony.

Dětem byla určena v neděli 28. října pohádka *Popelka*

v podání divadelního souboru *Mladá scéna z Ústí nad Labem*. Známý příběh uocnila výpravná scéna, netradiční světelná a zvuková složka s různými efekty, které dětem vytvářejí svět kouzel a imaginace. Odpoledne sehrálo *Nezávislé divadelní studio De Facto* Mímo Jihlava představení na motivy němých filmů nazvané *Groteska*. Soubor se s touto inscenací zúčastnil divadelní přehlídky ve Finsku a reprezentoval i na mezinárodním divadelním festivalu v Korejské republice.

Hrabalova ostře sledovaná Polná vyvrcholila v neděli večer představením *Divadelního souboru Zmatkaři z Dobronína* inscenací *Chvála bláznovství*. Hra pojednává o dvou autistech, kteří se pokoušejí za-

pojit do normálního života a komunikovat s ostatními lidmi.

Festival se vydařil a lze si jen přát, aby i v dalších letech pořadatelé vybrali kvalitní a zajímavá představení.

Loňský, pro mnohé objevný a také inspirativní projev Honzy Řehouneka o strýci Pepinovi a Polné skutečně padl na úrodnou půdu. Inspiroval domácí výtvarníky a jednou z těchto hmatatelných reakcí byl návrh na nadživotní sochu strýce Pepina pro polenské náměstí. Studijní model skromně dominoval po celou přehlídku divadelnímu foyeru a budil pozornost diváků. Pořadatelé dokonce vyhlásili neoficiální realizační sbírku pod názvem *Polná sobě*. V sobotu 26. října večer se v lahvi od zavařených sladkokyselých okurek už skvělo několik mincí, jejichž hodnota byla 16 korun. Snad časem občané Polné a přespolní pochopí důležitost instalace zmíněné plastiky a v dalších týdnech vyberou mezi sebou potřebnou částku na realizaci.

Pepin je na vystaveném modelu vyveden velmi živě, dynamicky. Autorovi se podařilo zachytit jeho živelnou, mnohovrstevnatou povahu. Lze tedy jen doufat, že mincí bude v lahvi přibývat a v brzké budoucnosti bude Pepin na polenském náměstí odhalen v celé své kráse. Věřme, že sochu vytesají z bílého mramoru. Jedině v bílém bude nejlépe vzdorovat holubům.

Milan Čejka

Cena udělena

Klub čtenářů Bohumila Hrabala udělil u příležitosti Polabského knižního veletrhu, který se konal od 6. do 9. září na výstavišti v Lysé nad Labem Cenu za nejlepší nakladatelský počín při vydání díla Bohumila Hrabala či za jeho popularizaci, a to nakladatelství *Prostor* (ve spolupráci s *Mladou frontou*) za publikaci *Obsluhoval jsem anglického krále*.

Kniha je vybavena ilustracemi Michala Machata, součástí je CD s kompletním textem načeným Miroslavem Masopustem (ve formátu MP3).

